Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК.

100 1921·2021 ДАССР

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА АКЕНТЛИЈИ

12+

№37 (98384) 1920-чи илдән чыхыр 16 СЕНТЈАБР 2022-чи ил, чүмә.

Гијмәти 2 рубл.

ЈҮКСӘК МҮКАФАТЛАР

Дағыстанлылара дөвләт мүкафатлары тәгдим олунду

Дағыстан халгларынын Бирлик Күнү рекион башчысы Серкеј Меликов мүхтәлиф нәсилләрин инсанларына вә фәалијјәт истигамәтинә көрә-кәнд тәсәррүфаты, мәдәнијјәт ишчиләринә, һәкимләрә, идманчылара, ичтимаи вә дөвләт хадимләринә дөвләт мүкафатларыны тәгдим етмишдир. Онларын симасында республика башчысы рекионун бүтүн сакинләрини бајрам мүнасибәтилә тәбрик етмишдир.

«Нисбәтән бу кәнч бајрам олсада онун әсасында Дағыстан халгларынын һәјатында әнәнәви олараг башлыча рол ојнајан әрлик, бирлик, достлуг вә меһрибан гоншулуг идеаллары дурур»,-дејә Серкеј Меликов гејд етмишдир.

Дағыстан халгларынын Бирлик Күнү өзләринин әчдадларынын сулһ вә разылыг шәрајитиндә динч јашамаг әнәнәләрини давам етдирмәк сәјини, индики вә кәләчәк нәсилләр наминә үмуми мөһкәм кәләчәји јаратмағы символизә едир.

«Бу күн биз әнәнәви олараг мүхтәлиф пешәли пешә нүмајәндәләрини һансы ки, өз ишилә нәсилләрин хатирәсинә лајыглы олмага чалышан, өз әмәјилә доғма дијары шөһрәтләндирмәји давам етдирән, кечмишимизә горујараг сабаһки күнү јарадылмасында республиканын налијјәтләрини артыранлары һисс едирик» дејә о вурғуламышдыр.

Дағыстанын һәгиги визит картасына чеврилмиш әнәнә вә муасирлијин сентези олан парлаг нүмунә кими «Лезкинка» Дағыстанын әмәкдар Академик рәгс ансамбылы адландырылмышдыр. Онун директору Чамбулат Мусајевич Мәһәммәдов-«Ваһид аиләдә» Бејнәлхалг програмы мүәлифидир. Бу програм чәрчивәсиндә «Лезкинка» ансамбылы Русијанын вә дикәр өлкәләрин гызгын мүбаисәли нөгтәләриндә чыхыш етмишдир. Дағыстанын әразисиндә һәрби һәрәкәтләр вахты өн чәбһәдә һәрби гуллугчулар, Дағыстан көнүлләри вә јаралылар үчүн һоспиталарда 73 консерт тәшкил етмишдир. «Лезкинка»нын артистләри «Дүнја рәгсин көзүлә» програмы илә «Лезкинка» ансамблынын артистләри һәмчининдә Рус әскәрләри вә Луганск вә Донбас көнүллүләри гаршысында чыхыш етмишләр. Милли характерин ајрылмаз һиссәси олан идман Дағыстанын даһа бир визит картына чеврилмишдир. СССР-ин әмәкдар мәшгчиси, Шимала Гафгазын биринчи Олимпија чемпиону Загалав Абдулбекович Абдулбековун үнванына рекион башчысы тәрәфиндән сәмими сөзләр дејилмишдир.

Серкеј Меликов она бәдән тәрбијјәси вә идманын инкишафында вердији төһфәјә көрә тәшәккүрүнү билдирмишдир. Бу саһәдә хидмәтләринә көрә Олимпија чемпионуна медал тәгдим едилмишдир. Илдән илә Дағыстан идманчыларынын газандығы даһа әһәмијјәтли гәләбәләр онларын мәшгчиләринин фәдакар әмәјинин нәтичәсидир дејә Серкеј Меликов гејд етмишдир. Әли Әлијев адына Олимпија еһтијјатлы Идман мәктәбинин мәшгчиси Далгат Мәһәммәдович Абдуллајев, Адаптиф идман нөвләри үзрә Идман мәктәбинин мәшгчиси Руслан Билдујевич Исрапилов, «Халимбек аул» Идман мәктәбинин мәшгчиси Магомедтаһир Шарабудинович Мәһәммәдов, «энеркија» Олимпија еһтијатлы Идман мәктәбинин мәшгчиси Газигант Абдурәһманович Решидов кими мәшгчиләр өзләрини сәлаһијјәтли һамы тәрбијәчи, өз ишинин вурғуну кими көстәрмишләр. 2020-чи илдә Токио шәһәриндә (Јапонија) кечирилән Олимпија вә Параолимпија јај ојунларында јүксәк нәтичәләр газанан идманчыларын уғурла һазырланмасына икөрә онлар II дәрәчәли «Вәтән гаршысында хидмәтләринә көрә» медалыла тәлтиф олумушлар.

екионун башчысынын сөзләринә көрә Дағыстанын мәдәнијјәтинин горумасында мүәллимләрин ролу чох бөјүкдүр ки, онлар өз нүмунәсилә вәтәнә, биликләрә мәһәббәт ашылајыр, онлар үчүн дајар вә дәстәјә чеврилирләр. Субјект башчысы Мејрам Жунридиновна Рамазанованы вә Ағаһүсејн Мирзојевич Мәммәдәлијеви кими истедадлы мүәллимләри саламлајараг онлары лајиглы мүкафатлар мүнасибәтилә тәбрик етмиш вә онлара кәләчәк ишиндә уғурлар диләмишдир.

Әсәд Мутагирович Әсәдов, Лукман Мәһәммәдович Аликадијев, Маријат Исајевна Чамајева кими бүтүн һәјатыны тиббә, тәһлүкәли хәстәликләрлә мүбаризәјә һәср етмиш һәкимләр мүкафата лајиг көрүлмүшләр.

Дағыстан Республикасы үзрә Роспотребнадзор идарәсинин баш мүтәхәссиси-експерти Заур Чәфәровун симасында Серкеј Меликов һәкимләрә, епидемиологлара тәшәккүрүнү билдирмишдир.

«Сон илләрдә онлар дөјүш шәрајитләриндә ишләјирләр» дејә рекион башчысы вурғуламышдыр.

Серкеј Меликов ДР Башчысы јанында Агсаггал Шурасынын үзвләри Хабибулла Әлијевә вә Зара Ләтифоваја көнчләрин вәтәнпәрвәрлик тәрбијәси үзрә апардығы бөјүк ишә көрә онлара мөһкәм чан сағлығы арзуламышдыр.

Сагид Гитинамәһәммәдов, Тимур Һүсејнов вә Ислам Давудов кими хилас едичиләр хүсуси диггәтә вә јүксәк гијмәтә лајиг көрүлмүшләр.

Фәргләнән дағыстанлылара лајиглы мүкафатлары тәгдим едән республика башчысы онлара фәдакар әмәјинә көрә тәшәккүрүнү билдирмиш, мөһкәм чансағлығы вә рифаһ, јени ишләриндә мүфәгијјәтләр арзуламышдыр.

«һәм динч вахты, һәм дә шиддәтли сынаг күнләриндә дағыстанлылар Русијанын дикәр халглары илә бирликдә дөвләтмизин сосиал игтисади вә мәнәви инкишафына, бөјүк Вәтәнимизин шөһрәтини вә гүдрәтинин инкишафына тәсирли төвһәсини верир»,-дејә о чыхышыны јекүнлашдырмышдыр.

Дағыстан халгларынын Бирлик Күнүндә Серкеј Меликов өзүдә мүкафат алмышдыр.»Фәдакар әмәјә көрә» медалы илә бу күн тәлтиф олумуш танынмыш фотограф Иван Козарезов рксрублика башчысына «Дағыстан. Дағлар өлкәси» фотоалбомуну тәгдим етмишдир

«Дағыстан» РИА

БУ НӨМРӘДӘ

300 милјардан артыг инвестисијалар гојулачагдыр

С.Мирһәмидова
сәһ. 2

Фестивал галиби олублар

Һ.Исмајылов
сәһ. 3

Фестивал кечирилди

З. Дәрбәндли
сәһ.6

Пајыз-епидемиоложи мөвсүмүн, ОРВИ-нин башланғычыдыр

Р.Мусајев
сәһ. 7

Дәрбәнд туристләрин фикринчә . . .

сәһ.8

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘРИ

300 милјардан артыг инвестисијалар гојулачагдыр

Дағыстанда «сычрајыш» инвестисија лајиһәләринин һәјата кечирилмәсинә 300 милјард рублдан чох сәрмајә гојулачаг

Сентјабрын 9-у, чүмә күнү Дағыстан Республикасы Һөкумәтинин сәдри Абдулмүслим Абдулмүслимовун рәһбәрлији илә Дағыстан Республикасы Һөкумәтинин ичласында рекионда инвестисија лајиһәләринин һәјата кечирилмәси мәсәләси мүзакирә олунуб.

Баш назир әсас мәрузәчинин чыхышыны көзләјәрәк гејд етди ки, республиканын инвестисија чәлбедичилијинин артырылмасы рекион рәһбәрлији үчүн приоритет мәсәләдир.

«Мүхтәлиф дәстәк тәдбирләринин тәтбиги јолу илә республиканын инвестисија чәлбедичилијинин артырылмасы дөвләт сијасәтинин приоритет истигамәтләриндән биридир вә ортамүддәтли перспективдә инвестисија фәалијјәтинин кумулјатив еффекти әһәмијјәтли дивидендләр кәтирәчәкдир.

Хатырладаг ки, Русија һөкумәтинин тапшырығына әсасән, Русија Игтисади Инкишаф Назирлијинин дәстәји илә рекионун игтисади инкишаф модели һазырланмышдыр ки, бу да республиканын 5 сычрајышлы лајиһәләридир. Бу лајиһәләрин һәјата кечирилмәси республиканын сосиал-игтисади инкишаф көстәричиләринә мүсбәт тәсир көстәрәчәкдир.

Бу лајиһәләрә гојулан инвестисијаларын үмуми һәчми 16 миндән чох иш јеринин јарадылмасы илә 300 милјард рублдан чох олачаг», -дејә Абдулмүслимов билдириб.

Дағыстан Республикасынын Саһибкарлыг вә Инвестисијалар үзрә Акентлијинин рәһбәри Артјом Хрјукин республика әразисиндә һәјата кечирилән «сычрајыш» инвестисија лајиһәләри һаггында даһа әтрафлы мәлумат вериб.

Онун сөзләринә көрә,беш «сычрајышлы»лајиһәнин портфели шахәләндирилиб вә туризм,аграр-сәнаје вә сәнаје комплексләри, еләчә дә «Маһачгала һава лиманынын јенидән гурулмасынын икинчи мәрһәләси» лајиһәсинин ичрасы саһәләриндә 17 инвестисија алт лајиһәсини әһатә едир»

Акентлијин рәһбәринин сөзләринә көрә, онларын арасында ән әсасларындан бири «Маһачгала» аеропортунун јенидән гурулмасынын икинчи мәрһәләси» лајиһәсидир.

«Республикаја артан турист ахыны илә әлагәдар бөјүк тутумлу мүасир һава лиманынын олмасы чох вачибдир. Лајиһә һава лиманында федерал мүлкијјәтин јенидән гурулмасыны вә јени учуш-енмә золағынын тикинтисини нәзәрдә тутур», - Хрјукин билдириб.

Хәзәр Кластеринин инкишафы лајиһәсинә тохунан Хрјукин гејд едиб ки, о, рекионда туризмин инкишафында да мүһүм рол ојнајыр. Лајиһә 4 алт лајиһәнин һәјата кечирилмәсини нәзәрдә тутур: 570 милјон рубл инвестисија илә «Инчхе Марина Каспиј» туризм-истираһәт комплексинин јарадылмасы, «Гызыл гумлар» туризм-истираһәт комплексинин јарадылмасы-1 милјард рубл, «Хәзәр» туризм-истираһәт јарадылмасы-1,6милјард рубл вә Лазурнј берег микрарајонунун тикинтиси -293 милјард рубл.

«Шүшә сәнајеси кластеринин инкишафы»лајиһәси дә «сычрајышлы» лајиһәләр сырасындадыр, она үч алт лајиһә дахилдир: 4100,0 милјон рубл инвестисија илә «Бирпиллләли тохучулуг шүшәсиистеһсалы үчүн шүшә әритмә собасынын тикинтиси» «Авропа стандартларына чаваб верән шүшә габларын истеһсалы сехинин модернләшдирилмәси вә кенишләндирилмәси» сәрмајәси 1608,6 милјон рубл вә «Дағыстан Республикасында чини плитәләр истеһсалынын тәшкили вә кенишләндирилмәси» сәрмајәси 1731,0 милјон рубл тәшкил едиб.

Лајиһә чәрчивәсиндә ики сублајиһә «Интенсив бағларын салынмасы вә мејвә анбарынын тикинтиси», 11400 милјон рубл инвестисија вә «Гатылашдырылмыш ширәләрин, пүреләрин вә нектарларын истеһсалы», 2438,3 милјон рубл инвестисија илә «Чәнуби Дағыстанда мејвә-тәрәвәз кластеринин инкишафы» лајиһәси чәрчивәсиндә һәјата кечириләчәк.

Сонунчу стратежи лајиһә олан «Чәкмәчиләр шәһәри» исә 6 алт лајиһәни өзүндә бирләшдирир. Онун һәјата кечирилмәси нәтичәсиндә 1600 иш јеринин јарадылмасы планлашдырылыр вә үмуми инвестисијанын һәчми 6,9 милјард рубл тәшкил едәчәк.

Тәгдим олунан лајиһәләрин һәр бири игтисадијјатын реал секторунун инкишафы бахымындан мүһүм әһәмијјәт кәсб едир.

Лајиһәләрин ичрасынын һәр бир мәрһәләсиндә мәсул ичра һакимијјәти органлары тәшәббүскарлары дәстәкләјир, давамлы олараг дәстәк көстәрир, о чүмләдән лазыми инфраструктурла тәмин олунмасы мәсәләләри үзәриндә иш апарылыр»,-дејә Хрјукин јекунлашдырыб.

С.Мирһәмидова

КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ ХӘБӘРЛӘРИ

Мәһсул јығымына башланмышдыр

Дағыстан өлкәдә чәлтик јығымына башлајанлардан биридир. Бу һагда информасија Акентлијинә ДР-ин кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назирлијинин мәтбуат хидмәтиндән мәлумат вермишләр.

Чәлтик јығымына биринчи олараг «КизлјарАгрокомплекс» тәсәррүфатында башланмышдыр. Әкин саһәләринин 40 һектарынын мәһсулу јығылмыш, һәр һектардан орта мәһсулдарлыг 70 сентнердән артыгдыр. 2022-чи илдә бурада әтән илдә ки, 1600 һектара гаршы 2350 һектар саһәдә чәлтик әкилмишдир.

Тәсәррүфатын баш агроному Мавлет Хизријев гејд етмишдир ки, һазырда јени чекләрин тикинтиси үзрә иш давам едир вә әкин үчүн башлыча олараг рајонлашдырылмыш сортлар сечилир.

«Арешевка» чәлтикчилик тәсәррүфатынын рәһбәри Хајбула Хајбулајевин дедијинә көрә тәсәррүфатда 700 һектар саһәнин мәһсулуну јығмалыдыр. Вә әсас диггәт бүтүн агротехноложи елементләрин риајәт едилмәсинә јөнәлдилмишдир.

4789 һектар саһәдә чәлтик әкилмиш Тарумовски рајонунда әтән иллә мүгаисәдә чәлтик саһәләри 60 фаиз чохалдылмышдыр. 2360 һектар әкин саһәләри олан Бабајурт рајону 3 лидердән биридир. 141 чәлтик јыған комбајнлар һазырланмыш, онлардан 63 јүксәк мәһсулдарлы машынлардыр. Ејни заманда Дағыстанда бир чәлтик јыған комбајнына 212 һектар јығым саһәси дүшүр ки, бу нормативдән ики дәфә артыгдыр. 2022-чи илдә Дағыстанда 2021-чи илә мүгајисәдә чәлтик әкини саһәләри 300 мин һектардан артырылмышдыр. 2020-чи илдә чәлтик саһәләри 27 мин һектар тәшкил едирди.

«Дағыстан сон 5 илдә 10 миндән артыг јени чәлтик мүһәндис системләри тикмиш вә еләчәдә мөвчуд олан 20 мин һектардан артыг чәлтик чекләри реконструксија едилмишдир. Республикада сон илләрдә 4 чәлтик емалы заводу тикилмишдир ки, онларын күчү нөвбәдә 250 тона гәдәр хам малы емал етмәјә имкан верир. Ејни заманда чәлтик амбарларыда тикилир, онларын үмуми тутуму бу күн 65 мин тона гәдәрдир. Дағыстанын рәһбәрлији тәрәфиндән јахын илләрдә илдә 150 мин тон чәлтијин емал олумасы үчүн емал заводларынын јарадылмасы мәсәләси гаршыја гојулмушдур. Бунун үчүн потенсиал вардыр. Кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назирлији бу мәсәләнин һәлли үзрә тәдбирләр көрүр»,-дејә Дағыстан Республикасынын кәнд тәсәррүфатынын вә әрзаг назиринин биринчи мүавини Шарип Шарипов гејд етмишдир.

«Дағыстан» РИА

МӘДӘНИЈЈӘТ

Дағыстанда «Ағ дурналар күнләри». XXXVI Бејнәлхалг Һәмзәтов Әдәбијјат Фестивалы баша чатыб

Әдәби марафонун јекун аккорду Гуниб, Хунзах вә Дәрбәнддә кечирилән бајрам тәдбирләри олуб.

Русијанын мүхтәлиф бөлкәләриндән олан шаир,јазычы вә журналистләрдән ибарәт нүмајәндә һејәти әдәби гираәтләрдә иштирак етмиш,мәдәнијјәт очагларында олмуш, Дағыстанын халг шаири Рәсул Һәмзәтовун хатирәсинә һәср олунмуш кечәләр, дәјирми масалар тәшкил етмишдир.

Бајрам тәдбирләри Дағыстанын көзәллијинә, инсанларын гонагпәрвәрлијинә вә меһрибанлығына һејран олан шаир вә јазычыларын чыхышлары илә әвәз олунду, Рәсул Һәмзәтов һаггында тәәссүратларыны вә хатирәләрини бөлүшдүләр. Онун јарадычылығы илә танышлыгдан, даһи дағлы оғлуна мәһәббәтдән, һөрмәтдән данышдылар. Рәсул Һәмзәтов поезијасынын ән јүксәк сәвијјәдә олдуғуну вурғулајараг шаирин хатирәсинин әбәди јашајачағыны гејд едибләр.

Республикаја илк дәфә гонаг кәлән Јазычылар Иттифагынын Кәнч Јазычылар Шурасынын рәһбәри Андреј Тимофејев һесаб едир ки, һәр бир мәдәни, савадлы шәхс Р. Һәмзәтовун јарадычылығы илә таныш олмалыдыр.

«Онун поезијасы реалдыр, үмумбәшәри һиссләри ојадыр вә «Ағ дурналар», шүбһәсиз ки, ән поетик бајрамлардан биридир»-Тимофејев билдирди, «Бу әдәби һадисә гәлбләри нараһат едир, поетик сөзүн бөјүклүјү сајәсиндә биз халглар арасында достлуғу мөһкәмләндирир, тәрчүмәсиз дә бир-биримизи анлајырыг».

Јерли вә харичи јазычыларын әдәби десантлары өз чыхышларында Рәсул Һәмзәтовун јерли әдәбијјатын инкишафындакы мүстәсна хидмәтләрини гејд едибләр.

Бөјүк шаир Расул Һәмзәтовун әдәби ирсинин сивилизасија јашына бахмајараг, өз пәрәстишкарларыны тапдығыны вурғулајыблар.

Русија Јазычылар Иттифагынын рәһбәри Николај Ивановун сөзләринә көрә, «Ағ дурналар» бајрамы чохмилләтли Русија халгларынын вә мәдәнијјәтләринин бирлијинин, чохәсрлик достлуг әнәнәләринин вә гаршылыглы анлашманын мөһкәмләнмәсинә көмәк едир, вәтән үчүн чәтин бир дөврдә, Украјнада хүсуси һәрби әмәлијјат заманы әскәрләримизин Донетск вә Луганск халг республикаларыны гәһрәманчасына мүдафиә етдији бир вахтда бу хүсусилә вачибдир.

«Биз, шаирләр, јазычылар, публисистләр, тәрчүмәчиләр вә әдәбијјатшүнаслар үчүн «Ағ дурналар» фестивалы бөјүк рол ојнајыр. Бу, бир нөв әхлаги сәдд,Вәтәнимизин үзәриндә мәнәви күнбәздир»- дејә Русија Јазычылар Иттифагынын рәһбәри вурғулајыб.

Хатырладаг ки, «Ағ дурналар күнләри» 2007-чи илдә рәсми бајрам статусу алыб.

Русија Президентинин сәрәнчамына әсасән, 2023-чү ил Рәсул Һәмзәтов или елан едилиб.

Н.Гулијев

ШҺК ЈЕНИЛИКЛӘРИ

Фестивал галиби олублар

Дағыстанлы мүтәхәссисләр Ставрополда кечирилән «Бешинчи јол ајрычы» интеллектуал ојунлар фестивалынын галиби олублар

Сентјабрын 10-11-дә Шимали Гафгаз Федерал Университетиндә кечирилән тәдбирдә Шимали Гафгаз Федерал Даирәсинин рекионларындан 20-дән чох команда вә Русијанын рекионларындан нүмајәндәләрлә бир команда иштирак едиб. Фестивал үч турнирдән ибарәт олуб: «Нә? Һарада? Нә вахт?», «Брејн Ринг» вә «Өз ојуну». Дағыстан Республикасы рекионун Кәнчләрлә иш үзрә Назирлијинин дәстәји илә кечирилән јарышда «Идалго» интеллектуал ојунлар клубунун ики командасы илә тәмсил олунуб вә клубун дөрд үзвү фестивалда дикәр командаларын лекионери кими иштирак едиб.

Тәдбирин нәтичәләринә әсасән, Маһачгала шәһәриндән Тимур Алискантијев «Өз ојуну» үзрә турнирин шәхси һесабында үчүнчү јери тутуб.

Турнирин команда һесабында «Нә? Һарада? Нә вахт?» галибләрдән бири «Шакотисныје же ребјата» командасынын тәркибиндә Таир Кулијев (Маһачгала), күмүш медалчылар «Ставропол дијарынын командасы» командасынын тәркибиндә Магомедали Багаудинов (Карабудахкент рајону) вә Асијат Магомедова (Маһачгала) олуб. Онлар һәмчинин «Брејн Ринг» турниринин команда һесабында күмүш медала саһиб олублар.

«Идалго» клубунун рәһбәри Руслан Ризановун сөзләринә көрә, 2022-чи ил клуб үчүн јубилеј илидир, онун 10 јашы тамам олур вә бунунла әлагәдар һәм республика дахилиндә бөјүк тәдбирләр, һәм дә ачыг һавада кечирилән достлуг тәдбирләриндә иштирак нәзәрдә тутулуб. Кәнчләримиз үчүн ән вачиб шеј даими мәшг вә ән јахшы рәгибләрлә ојнамагдыр-бу, биз һәр кәсә интеллектуал Дағыстанын әсл сәвијјәсини нүмајиш етдирә биләчәјимиз јеканә јолдур. Биз артыг октјабрын 1-2-дә Шимали Осетијада кечириләчәк турнирдә иштирак етмәк үчүн командалары һазырламаға башлајырыг, ејни заманда, декабрда клубун баш тутдуғу тарихә тәсадүф едән илдөнүмү Үмумрусија Ағыл Ојунлары Фестивалынын кечирилмәси үчүн зәмин һазырлајырыг

Хатырладаг ки, 2022-чи или Серкеј Меликов Дағыстанда Тәһсил или елан едиб.

Һ.Исмајылов,
гәзетин штатданкәнар мүхбири

ГӘҺРӘМАНЛАР УНУДУЛМУР

Һәмјерлиләрмизин икидлији әбәдидир

Дәрбәнд шәһәриндәки «Дөјүш Шөһрәти» музејинин коллективи өлкәмизин һәр тарихини өјрәнилмәси үчүн бөјүк иш апарыр. Бурада хүсусилә Бөјүк Вәтән Мүһарибәсинин тарихи вә иштиракчыларынын кәләчәк нәсилләрә чатдырылмасы үчүн зәнкин материал топламыш вә кәнч нәслин вәтәнпәрвәрлик тәрбијәсиндән сәмәрәли истифадә едилир. Чари илин феврал ајында Украјнада башламыш хүсуси әмәлијјат дүнјаны нараһат едән ән бөјүк проблемә чеврилмишдир. Хүсуси әмәлијјатда республикамызын вә о чүмләдән гәдим Дәрбәнд шәһәринин сакинләри чәсарәтлә вурушараг икидлик нүмунәләри көстәрирләр.

Сентјабрын 11-дә «Дөјүш Шөһрәти» музејиндә һәлак олумуш шәһәр сакинләринин көстәрдикләри икидликләрә һәср олумуш дәјирми маса чәрчивәсиндә тәдбир кечирилмишдир.

Тәдбири ачан «Дәрбәнд Горуг музејинин» методисти Чәмилә Давыдовна демишдир: Мәлум олдуғу кими 24 феврал 2022-чи ил тарихдә өлкә Президенти Владимир Путин Украјнада хүсуси әмәлијјат кечирилмәсини елан етмишдир. Онун дедијинә көрә бурада јаранмыш вәзијјәт вә ДХР вә ЛХР сакинләри мүрачиәт едәрәк онларын нионасист елементләрдән горумасыны хаһиш етмишләр. Президент демишдир ки, вәзијјәт биздән чәсарәтли тәдбирләрин көрүлмәсини тәләб етмишдир. БМТ-нин Низамнамәсинин 51-чи маддәсинин 7-чи һиссәсинә әсасән Совет Федерасија Шурасы вә Дөвләт Думасы хүсуси әмәлијјатын кечирилмәсини дәстәкләмишләр. Бундан әсас мәгсәд 8 ил әрзиндә Украјна милләтчиләринин һәр ики республиканын әһалисинә гаршы апардығы дөзүлмәз әдаләтсизликләрдән горумағ иди. Кијев режиминин ганлы чинајәтләрини давам етмәси бу республикаларын әһалисини чыхылмаз вәзијјәтә салмышдыр. Белә бир шәраитдә өлкә Президенти јеканә чыхыш јолуну бурада хүсуси әмәлијјатын башламасында көрдү. Бу күн Украјнада чох чәтин вәзијјәт јаранмышдыр. Кијев режимини јаратдығы вәзијјәт бүтүн Украјна халгынын фачијәсинә чеврилмишдир. Һәрби әмәлијјатлар нәтичәсиндә динч әһали һәр шејдән мәһрум олунур. Тәәччүблү бурасыдыр ки, Америка башда олмагла Авропа бирлијинин демәк олар ки, бүтүн дөвләтләри бурада баш верән фачиәләрә көз јумараг Кијев режимини дәстәкләјирләр. Үстәлик бөјүк һәчмләрдә вәсаит ајырараг бу режимин күчләмәси үчүн мүасир силаһларда көндәрирләр. 2014-чи илдә баш вермиш дөвләт чеврилиши нәтичәсиндә Украјна Һөкүмәтинә фашист елементләр рәһбәрлик етмәјә башламышлар. Онларын апардығы сијасәт бурада јашајан азсајлы халглара вә хүсусилә рус дилли халгларын бүтүн азадлыгларыны позмушдур. Одесса шәһәриндәки профсојузлар евиндә јашыјан сакинләринин баш вермиш јанғын нәтичәсиндә онун сакинләри дири-дири јандырылмышдыр. Террор актлары бунунла битмәмишдир. Бундан сонра Донеск вә Луганск вилајәтләриндә террор актларынын сајы кетдикчә артмышдыр. Әлачсыз галан бу вилајәтләрин сакинләри референдум кечирәрәк Русијајла бирләшмәсинин тәрәфдары олдуғларыны билдирмишләр. Бу референдумдан сонра онлара гаршы һәрби әмәлијјатлара башламышдыр. Украјнанын һәрби бирләшмәләри танклардан, авиасијадан, мүхтәлиф ракет силаһларындан истифадә едәрәк һәмин вилајәтләрин әһалисини тәслим етмәк истәјирләр. Русијада јашајан бүтүн халглар хүсуси әмәлијјатын башламасыны мүдафиә едәрәк өлкә Президентинин сијасәтини дәстәкләјирләр. Һәр ики вилајјәтин әразисиндә кедән дөјүшләр нәтичәсиндә сосиал әһәмијјәтли објектләр вә хүсусилә сәһијјә, тәһсил, мәдәнијјәт учағлары вә хүсусилә кәнд вә гәсәбәләр амансыз атәшә тутулур, бөјүк иткиләр вә гурбанлар верилир. Һәмин вилајјәтләрин сакинләри Бејнәлхалг Тәшкилатлара, гурумлара дәфәләрлә мүрачиәт етсәләрдә онларын сәси һеч јердә ешидилмир, өзләрини инсан азадлығы мүдафиәчиләри һесаб едәнләр һәр шејә көз јумур, јаранмыш вәзијјәтин гаршысыны алмаг үчүн һеч бир иш көрмүрләр. Украјнанын һәрби бирләшмәлирини төрәтдији чинајјәтләрини сијаһысы чох узундур. Күтләви басдырылма јерлирини ашкар едилмәси көстәрир ки, онларын әксәријјәти мүлки вәтәндашлар јени гадын вә јашлы инсанлардыр. Бу фактлары харичи дөвләтләр инкар едир, инсан азадлығларыны горунмасы үчүн һеч бир иш көрмүр, биканәлик көстәрирләр. 4 милјонлуг рус әһалисинин талејинә дөвләтимиз биканә гала билмәзди. Онлары террор актларындан мүдафиә етмәк үчүн Президент башда олмагла дөвләтимиз гәти тәдбирләр көрмәјә башлады. Кијев режиминә гаршы хүсуси әмәлијјатда өлкәмиздә јашајан бүтүн халгларын нүмајәндәләри бу күндә мәрдликлә вурушурлар. Иткиләрмиздә вардыр. Онларын көстәрдији нүмунәләр дөвләт тәрәфиндән јүксәк гијмәтләндирилир, өлкәмизин ән јүксәк мукафатларына лајиг көрүлүр. Тәәсүфләр олсун ки, бәзиләри бу мукафатлара өлүмүндән сонра алырлар. Онларын арасында шәһәрмиздән 10 нәфәр - баш лејтенант Сүлејманов Салман, гвардија сержанты Сәфәров Емирбек, капитан Мәрданов Алимәммәд, баш сержант Мәммәдов Мурад вә башгалары варды. Һәмјерлимиз өлүмүндән сонра икидлик орденилә тәлтиф олумушлар.

Дәрбәнд вә Дагестанские Огни шәһәрләринин вә Дәрбәнд рајону үзрә һәрби комисар, подполковник Фәрид Мусајев: Һөрмәтли тәдбир иштиракчылары. Илк нөвбәдә белә бир тәдбирин тәшкил олунмасына көрә шәһәр рәһбәрлијинә вә музеј ишчиләринә тәшәккүрүмү билдирирәм. Рус торпағы һәмишә өз гәһрәманлары илә шөһрәтләмишдир. Һәр бир дөвүрләрдә бу торпағын оғуллары вәтәнин вә халгынын мүдафиәсинә галхмышлар. Бөјүк Вәтән Мүһарибәсиндә көстәрилмиш гәһрәманлыглар бунун шаһидидир. Совет халгынын көстәрдији мисилсиз гәһрәманлыглара көрә фашизмин гаршысы алынды, алман ордусу мәғлуб едилди. Бу нүмунәләри бу күн халгымызын кәнч оғулары давам етдирирләр. Онлар Кијевин фашист режиминә гаршы гәһрәманлыгла вурушурлар. Комисарлыг тәрәфиндән һәрби хидмәтә чағырылмыш 300 нәфәрдән артыг һәмјерлимиз бу күн хүсуси әмәлијјатда иштирак едир. Тәссүфлфәр олсун ки, иткиләрмиздә вардыр. Анчаг һеч бир орден вә медал бу иткиләрин јерини верә билмәз. Лакин онларын көстәрдикләри мәрдликләр унудулмајачаг, вәтән тәрәфиндән даима диггәт мәркәзиндә сахланылачагдыр. Дөвләт онларын аиләләринә лазыми көмәк көстәрилмәсини давам етдирәчәкдир. Бизим һәр биримиздән дә белә аиләләрә диггәт көстәрилмәси, лазым кәлдикдә онлара јардым әли узадылмасы чох вачибдир. Бөјүмәкдә олан нәсилләр бүтүн бунлары көрмәли вә һисс етмәлидир. Хүсуси әмәлијјатда һәллак олмуш һәмјерлиләрмизин әзиз хатирәси јад едилмәли, кәнч нәсилләр онлардан нүмунә көтүрәрәк халгыны, вәтәнини севмәлидирләр.

Сонра шәһәр башчысы мүавини А.Ағамирзојев шәһәр ветеранлар шурасынын сәдри Һ.Һачымурадов, ики јетишдирмәси һәллак олан 1 сајлы мәктәбин мүәллимәси У.Әлијева чыхыш етдиләр.

К.Кәримов

МӘДӘНИЈЈӘТ ХӘБӘРЛӘРИ

Фестивал кечирилди

Дағыстан дағлары, чајлары вә бүтүн әсрарәнҝиз ҝөзәлликләри илә бәрабәр, мүхтәлиф вә мөһтәшәм јемәкләри илә дә мәшһурдур. Сентјабрын 10-да Дағыстанын дилбәр ҝушәләриндән олан, ҹәннәтин ҝөзәллијини өзүндә ҹәмләшдирән Гајтаг рајонунун Мәҹәлис кәндиндә Гајтаг утсминин 1500 иллик јубилеј тәдбирләри чәрчивәсиндә кечирилән “Ләззәтли Гајтаг" ИИ-ҹи Бејнәлхалг Гастрономија Фестивалы кечирилди.

Бу ҝөзәл, мөһтәшәм фестивалда Дағыстанын бүтүн бөлҝәләриндән олдуғу кими, хариҹи өлкәләрдән вә Русијадан кулинарија улдузлары, һәмчинин бејнәлхалг ашпазлар, мүнсифләр вә Дүнја Ашпазлар-WAҸС Ассосиасијасынын експертләри иштирак едибләр.

Фестивалын ҝөзәллијинә, рәнҝарәнҝлијинә бир аз да ҝөзәллик вә рәнҝарәнҝлик гатан исә Азәрбајҹан Дөвләт Драм Театры олду. Театрын артистләри ДР әмәкдар артистләри Маһир Мәликов, Мәһәррәм Өмәров, Рәһилә Өмәрова. Артистләр Зејнәб Дәрбәндли, Самвелла Фәтәлијева, Ҝүлнарә Һарунова вә Әли Ағаларов милли ҝејимләрдә, фестивал боју ҝөзәл ифалар вә рәгсләр нүмајиш етдирдиләр. Театрын директору ДР әмәкдар мәдәнијјәт ишчиси Фирдоуси Әскәров вә театрын гурулушчу рејиссору ДР әмәкдар мәдәнијјәт ишчиси Јагут Хандадашова да, өз ҝөзәл иштираклары илә, тәдбирә рәнҝ гатдылар. Фестивалын гонаглар үчүн банкетиндә Дағыстан Республикасынын әмәкдар артисти Маһир Мәликов сазда мусигили композисија ифа едиб вә театр артистләри ҝурултулу алгышларла рәгс нөмрәләри тәгдим етмишләр. Фестивал чәрчивәсиндә әнәнәви милли јемәкләрин тәгдиматы, халг сәнәткарлығы вә сәнәткарлыг нүмунәләринин сәрҝиси, кулинаријанын ҹүрбәҹүр сирләри, һабелә ашпазларын мүәллиф јемәкләринин дегустасијасы, рус вә хариҹи ашпазларын устад дәрсләри, фотосәрҝиләр, бајрам консерти вә атәшфәшанлыг олуб. Фестивалын тәшкилатчылары Туризм вә Халг Сәнәтләри Назирлијинин дәстәји илә “Гајтаг рајону” МР вә Дағыстан Кулинарија Ишчиләри Ассосиасијасыдыр.

З. Дәрбәндли

Мәдәнијјәт саһәсиндә инкишаф һаггында данышмышдыр

ДР-ин мәдәнијјәт назири Зарема Бутајева «Дағыстан» РИА мејданчасында ҹари илин јадда галан лајиһәләри, тәдбирләри, «Пушкин карты» вә мәдәнијјәт саһәсиндә инкишаф һаггында данышмышдыр.

Мәтбуат конфрансы чәрчивәсиндә назирлијин башчысы «Мәдәнијјәт» милли лајиһәсини тәдбиг едилмәси вә ҝәлән илдә Рәсул Һәмзәтовун јубилејини бајрам едилмәси һаггында данышмышдыр.

«Тәдбирләр Маһачгалада, Дөвләт Кремл сарајында, Санкт-Петербургда, Русијанын субјектләриндә, Белорусијада, Азәрбајҹанда кечириләҹәкдир»,-дејә о гејд етмишдир.

Лак театрында Рәсул Һәмзәтовун «Сон гијмәт» әсәри үзрә тамашанын федерал субсидијалар һесабына һазырландығыны З.Бутајева мәлумат вермишдир. Республикада һәмчининдә Фазу Әлијеванын доғум ҝүнүнә һәср едилмиш тәдбирләрдә кечирилир. Бунлар поетик лајиһәләр, шәкил мүсабигәләри, китаб нәшриләри, мәктәбләрдә, театр вә консерт мејданчаларында бәләдијјә бирләшмәләрин әһатә олумасы илә кечирилән мүсабигәләрдир.

Журналистләрлә ҝөрүшдә һәмчининдә көһнә китабханаларын вә мәдәнијјәт евләринин бәрпа едилмәси дә мүзакирә олунмушдур.

«Биздә 957 мәдәнијјәт еви, 970 китабхана вардыр. Мәдәнијјәт евләринин јарысы пис вәзијјәтдәдир. Лакин «Мәдәнијјәт» милли лајиһәси һесабына биз 60 мәдәнијјәт евиндә гајда јарада билмишик. Бунунла јанашы китабханаларын ишини јени форматы-мадди техники база тамамы илә јениләшдирилән јени нәсили модел китабханалар тәтбиг олунур»,-дејә Бутајева әлавә етмишдир.

Назирин гејд етдији кими Каспијски шәһәри ҝүнүндә Дағыстанда сајҹа үчүнҹү модел китабхана вә еләҹәдә даһа бириси Маһачгала шәһәри ҝүнүндә ачылаҹагдыр. Бундан башга о хатырлатмышдыр ки, сентјабрын 26-дан октјабрын 4-дәк танынмыш коллективләрин иштиракы илә «Рус сәһнәси» фестивалы кечириләҹәкдир. «Аталар вә оғуллар» гурулушуну тәгдим едән «На Литејном» Петербург Дөвләт Драм Театры фестивалы ачаҹагдыр. Тәдбир республика Рус Драм Театрын тамашасы илә баша чатаҹагдыр. Мүзакирә олунан мөвзулар арасында бәләдијә вә кәндләрдә «Пушкин карты»нын јајылмасы да олмушдур.

«Сатылан билетләрин сајына ҝөрә Дағыстан 10 ән јахшылар сырасындадыр. Һәмин вахтда 85 мин «Пушкин карты», «Карт» үзрә 520 мәдәни тәклифләр, 180 минә јахын билетләр сатылмышдыр. Бу рәгәмләрлә јанашы гаршыда әһатәнин ҝенишләндирилмәси вәзифәси дурур. Кичик шәһәрләрдә вә кәнд бирләшмәләриндә ушаглар ири шәһәрләрдәкиндән чох аз тәклиф алырлар. Дағыстанда анҹаг һәр 4-ҹү ушаг «Пушкин карты»нын саһибидир» дејә назирлијин рәһбәри билдирмишдир.

Мәсәлә ДР мәдәнијјәт назирлијинин јекүн коллеҝијасына чыхарылмышдыр. Мүәссисәләр гаршысында јерләрә ҝедәрәк хореографија тамашаларыны, гурулушлары, сәрҝи лајиһәләрини ҝөстәрмәк вәзифәси дурур.

Зарема Бутајева һәмчинин дә бүтүн бәләдијјәләрин истедадлы ушагларыны бирләшдирмәкдән өтрү ҝәлән илдә мәдәни форумун кечирилмәси һаггында да данышмышдыр. Бунун сајәсиндә онлар спикерләрлә ҝөрүшүб сөһбәт едә биләҹәкләр

Һ.Асланов

ИДМАН

Дағыстанлы Аслан Һаҹыағајев Босфору кечәрәк гитәләрарасы үзҝүчү адыны газаныб

Дағыстанлы Аслан Һаҹыағајев Босфор боғазы илә үзүб кечәрәк престижли гитәләрарасы үзҝүчүлүјүн үзвү олуб.

Бу, Авропа вә Асијаны бир-бириндән ајыран Босфор боғазында һәр ил кечирилән ачыг суда үзҝүчүлүк јарышыдыр.1989-ҹу илдән кечирилән үзҝүчүлүјүн тәшкилатчысы Түркијә Олимпија Комитәсидир

Августун 22-дә Аслан Һаҹыағајев 6,5 км мәсафәни 1 саат 11дәгигә 1 санијәјә гәт едиб. Үзҝүчүлүкдә 2,5 миндән чох инсан иштирак едиб.

Һаҹыағајев аҝентлијин мүхбиринә мүсаһибәсиндә: «Дүнјада бир чох мәшһур үзҝүчүлүк вар, лакин Боғазичи бәлкә дә ән престижлидир»-дејиб. Тәсәввүр един ки, Асијадан Авропаја ҝедирсән. Үзҝүчүлүкдә иштиракчылара мәсафәни үзмәк вә гитәләрарасы үзҝүчү адыны алмаг үчүн ики саат вахт верилир. Тапшырығы јеринә јетирмәји баҹардым, буна ҝөрә мүвафиг сертификат вә медал алдым. Әслиндә, финишә гәдәр үзмәк ҝөрүндүјү гәдәр асан дејил. Үзҝүчүләрә саһил боју көрфәзләрдә тез-тез јаранан әкс ахынлардан гачмаг үчүн боғазын ортасында галмалары төвсијә олунур. Һәр кәс финишә чата билмир. Ән әсасы навигасија баҹарығыдыр.

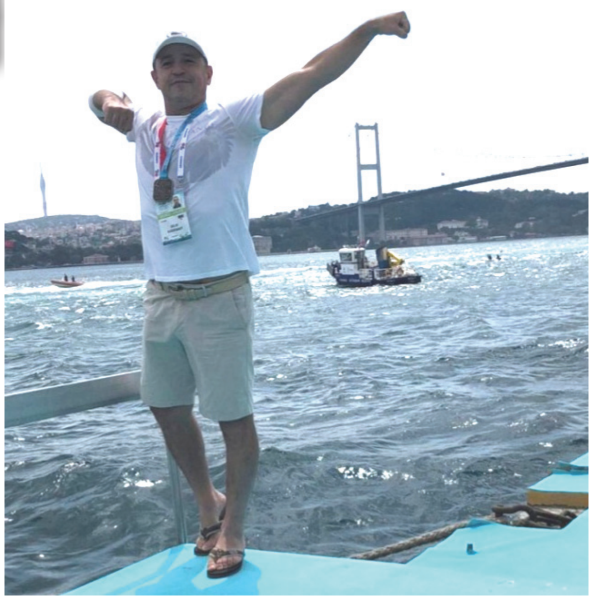

Онун сөзләринә ҝөрә, августда үзҝүчүлүкдән кечмәк истәјәнләр илин әввәлиндә бунун гајғысына галмалыдырлар. Бүтүн дүнјада үзҝүчүлүјүн популјарлығынын артмасы илә әлагәдәр тәшкилатчылар квота тәтбиг етмәк мәҹбуријјәтиндә галырлар. Бу һалда бүтүн бејнәлхалг квота гејдијјат башландыгдан дәрһал сонра долдурулур.

«Тәсәввүр един ки, Русија үчүн ајрылмыш 400 квота ҹәми 5 дәгигә әрзиндә сөзүн һәгиги мәнасында јоха чыхды вә мән дә, әлбәттә ки, бу шанслыларын сијаһысына дүшә билмәсәм дә, буна бахмајараг, ҝеҹә саат 12-дән отуруб гејдијјатын ачылмасыны ҝөзләдим. Һәр шеј санки рус рулеткасындакы кими олду. Ертәси ҝүн хошбәхтликдән Түркијә ҹәми бир саатлыг гејдијјат пәнҹәрәси ачараг бизим өлкәмизә даһа чох јерләр әлавә етди вә бу шанслы билети мәнә алан достум Вјачеслав Лукашевә чох миннәтдарам. Өзүмү она ҝөрә шанслы сајырам ки, һәддән артыг арзуладыгларына бахмајараг бу слоту беш илә белә ала билмәјән инсанлар вар».

Гејд едәк ки, Аслан Һаҹыағајев һәм дә једди ән әламәтдар зирвәјә галхмаг үчүн бејнәлхалг лајиһәдә иштирак едән алпинист кими танынып. О, артыг Австралијанын Костјушко (2228 м.), Елбрус, Авропа (5642 м.), Африканын Килиманҹаро (5895 м.), Аконкагуа, Ҹәнуби Америка (6962 м.) кими зирвәләри фәтһ едиб.

Аслан Һаҹыағајев һәмчинин Денали, Шимали Америка (6190 м.), Винсон, Антарктида (4892 м.) вә Еверест, Асијанын (8848 м.) кими зирвәләри фәтһ етмәк нијјәтиндәдәир.

С. Мирһәмидова

АБУНӘ-2023

ҺӨРМӘТЛИ ОХУҸУЛАР!

«**Дәрбәнд**» республика иҹтимаи-сијаси **гәзетинә 2023-ҹи** ил үчүн абунә јазылышы давам едир.

Гәзетә рабитә шөбәсиндә вә редаксијада (әҝәр редаксијадан јазыларсынызса, онда бу заман гәзетин гијмәти 344,46 рубл олаҹагдар) абунә јазыла биләрсиниз.

Бир илә – 688.92 рублдур.

Индекс – ПА 463

ТУРИЗМ

Бирлик өлкәләриндән олан туристләр Дағыстанда чимәрлик тәтилини бәјәнибләр

Президент Владимир Путин тәкчә Гара вә Азов дәнизләринин саһилләриндә дејил, Балтик вә Хәзәр дәнизләриндә дә јени дәнизкәнары курортларын тикилмәсини тәклиф едиб. Бир чох руслар бу ил артыг јени истигамәтләр кәшф едибләр. Мисал үчүн Дағыстаны көтүрәк. Турист ахыны үстәкәл-40%. Республика Краснодар рәгабәт апара биләчәкми- «МИР 24»-үн мүхбири Чермен Улубијевин репортажында.

Москвадан 3 саатлыг учуш вә сиз Хәзәрин саһилиндәсиниз.Һәмчинин Русијанын Санкт-Петербург, Јекатеринбург, Сургут, Уфа вә дикәр шәһәрләриндән вә бирлик өлкәләриндән: Алмаата, Бишкек, Бухара, Ирәван, Наманган Дашкәнддән учушлар һәјата кечирилир. Јерли һава лиманы тарихи рекордлар гојур-илин әввәлиндән 1 милјон 600 мин сәрнишин.

«А у нас – Кавказ»

Маһачгала Бејнәлхалг Һава Лиманы Дағыстанын һава гапысыдыр. Нәрдивандан ендикдән сонра дағ кәнары илә јаддагалан сәјаһәтләр башлајыр. Бурадан, ипләр кими узанан турист маршрутлары дәниз саһилинә, Русијанын ән гәдим шәһәринә, Авропанын ән дәрин канјонуна вә Дағыстанын јүзләрлә мараглы көрмәли јерләринә узаныр.

Хәзәр дәнизиндә мәхмәр мөвсүмү гызышыр. Дағыстан Избербаш шәһәр чимәрлијиндә, һәм саһилдә, һәм дә дәниздә һәмишә чох јер вар. Истираһәт едәнләрин демәк олар ки, һамысы республикамызын гонагларыдыр.

Турист Оксана Сердјукова билдирди ки, «Дүзү шүбһәләр вар иди,амма сакитликдир, һәр шеј јахшыдыр. Инсанлар чох меһрибандырлар, бизи јахшы гәбул етдиләр. Чох разыјыг».

Дмитри Степаненков исә белә дејир: «Мәним үчүн бурада үзә билмәк бир кәшф олду. Белә бир анлајыш вар иди ки, Алтајда олдуғу кими дағлар, көзәл тәбиәт вар. Мәлум олду ки, дәниз дә вар, һәтта онда үзмәк дә олар».

Туристләри Русијанын ән чәнуб вә ән гәдим шәһәри јалныз чимәрликләр үчүн чәлб етмир. Дәрбәндин әсас чазибәси орта әсрләрә аид Нарын Гала галасыдыр. Гәдим дөврләрдән бәри шәһәрин су илә тәмин едилмәсинә бөјүк әһәмијјәт верилирди, чүнки шәһәрин јахынлығында чајлар јохдур вә узун мүһасирә заманы су мәнбәјинә саһиб олмаг лазым иди.

Катибә Талыбова 10 илдир бәләдчи ишләјир. Онун дедијинә көрә, бурада һеч вахт белә турист ахыны олмајыб. Галада 150 тарихи вә мемарлыг абидәси өз орижинал формасында горунуб сахланылмышдыр. О дејир ки: «Галаны бәзиләри бир нечә ил, дикәрләри исә әсрләр боју әлә кечирә билдиләр. Амма һеч бир орду ону мәһв едә билмәди».

Дағыстан турист бумуна һазыр дејилди.

«Хүсусилә бу ил јашајыш јерләринин чатышмазлығыны һисс едирик. Чүнки бүтүн гонаг евләри вә отелләр 100 % јүкләниб. Инвесторлар үчүн бу әлверишли инвестисија стимулудур. Биз индии тикилмәкдә олан објектләрдә фәал артымын шаһиди олуруг»,-Дағыстанын Туризм вә Халг Сәнәткарлығы назиринин мүавини Анна Безрукова билдириб.

Тарки-Тау дағынын јүксәклијиндән ајдын көрүнүр ки, Маһачгалада тикинти бир дәгигә белә дајанмыр. Һүндүрмәртәбәли биналар вә отелләр, кафе вә ресторанлар тикилир. Дикәр саһилјаны шәһәр вә гәсәбәләрдә дә мәнзәрә охшардыр.

Өзәл секторда бир мәнзил мин рублдан, гонаг евләриндә исә үч миндән кирајә верилир. Мәсәлән, Избербаш меһманханасында јерләшмә даһа јахшы шәраитә үстүнлүк верәнләр үчүндүр-стандарт үч нәфәрлик отаглар вә ја беш јатаглы суитләр. Аилә илә ајры бир коттечдә галмаг олар.

«Отел долу оланда вә јер галмајанда инсанлар зәнк едир вә һәтта әлавә өдәниш етмәји тәклиф едирләр, каш биз онлары јерләшдирә билсәк»,-«Haus Hotel»-ин директор көмәкчиси Мурад Мәһәммәдов билдириб.

Дағыстанда тәкчә дәниз вә дағлар дејил,һәм дә ләззәтли јемәкләр вә јүксәк кејфијјәтли спиртли ичкиләр вар. Избербаш конјакы јахынлыгда јетишдирилән үзүмдән классик технолоқијаја ујғун олараг мис аваданлыгда һазырланыр ки, бу да ичкинин әтрини вә дадыны горујуб сахламаға имкан верир. Ејни заманда, конјак ән азы үч ил палыд чәлләкләрдә сахланыр вә јашланыр. Минләрлә палыд чәлләкләри вә бир милјон литрә јахын конјак. Ән јашлысынын јашы 20-дән јухарыдыр. Мәһз Избербаш бренди фабрики Дағыстанда илк олараг өз гапыларыны туристләрин үзүнә ачды. Дегустасија турлары вар. Јалныз дадмагла кифајәтләнмәјәчәксиниз, һәм дә ичкинин доғуш просесини көрә дә биләрсиниз.

1970-1980-чи илләрдә суја раһат кириши олан гумлу чимәрликләр Дағыстаны Крымын вә Краснодар дијарынын дәнизкәнары курортлары кими мәшһур етди. Хәзәрин гызыл дөврләри јенидәнгурманын башланғычы илә баша чатды. Чимәрликләрин вә курортларын әксәријјәти тәрк едилди, Дағыстанда динчәлмәк истәји тотал коррупсија, террор һүчумлары вә һәрби әмәлијјат нәтичәсиндә мәһв едилди. Республикада туризм буму 30 ил әрзиндә унудулуб.

«Һәмчинин Шимали Гафгазда туризм –рекреасија комплексләринин инкишафыны давам етдирмәк, о чүмләдән Хәзәрдәки Гајакәнт курорт зонасыны мүасир сәвијјәдә чанландырмаг лазымдыр.Совет дөврүндә бу курорт өлкәнин ән јахшыларындан бири иди. Онун термал булаглары вә мүаличәви палчығы өзүнәмәхсус хүсусијјәтдәрә маликдир вә бизим бу тәбии базада ән мәшһур харичи курортлардан һеч дә кери галмајан мәркәз јаратмаг имканымыз вар»,-Президент Владимир Путин билдириб.

Хәзәр дәнизинин саһили өлкә башчысынын бәһс етдији надир јердир. Ән тәмиз су, сөзүн әсл мәнасында мүаличәви һидроқен сулфид булағындан јүз метр аралыда, саһилдәки палчыг булагларындан бир гәдәр узагда. Һәләлик бурада бош саһә вар,амма јахын илләрдә бејнәлхалг сәвијјәли курорт јаранаçаг.

Совет дөврүндә тикилмиш Гајакәнт санаторијасы да лајиһәјә дахил ола биләр. Инди о, чәтин күнләрдән кечир. Јалныз бир бина хәстәләри гәбул едир, һәтта јајда да. Галанлары тәдричән сөкүлүр.

«Әразидә дөрд нөв мүаличәви су вә палчыг булаглары вар. Курортун әразиси Гафгазын екскурсија јерләринә нисбәтән әлверишли јердә јерләшир»,-Дағыстан Республикасынын рәһбәри Серкеј Меликов билдириб.

Јени һөкумәт республиканын симасыны дәјишир. О, Дағыстан курортларынын кечмиш шөһрәтини дирчәлтмәк, даһа да чох турист гәбул етмәк вә онларын һәр ил бураја гајытмасыны тәмин етмәк истәјир. Һәгигәтән, Дағыстанын һәгигәтән көрүнмәмиш дағлары вар!

Һазырлады: С.Мирһәмидова

СӘҺИЈЈӘ

Пајыз-епидемиоложи мөвсүмүн, ОРВИ-нин башланғычыдыр

Грип вә кәскин респиратор вирус инфексијалары (АРВИ) әһалинин сағламлығы вә һәјаты үчүн реал тәһлүкә јарадан глобал ичтимаи сәһијјә проблеми олараг галыр

2022-2023 епидемиоложи мөвсүмү әрәфәсиндә, редакторларымыз хатырладыр ки, АРВИ ән чох јајылмыш јолухучу хәстәликләр групудур вә дағыстанлыларын инфексион патолокијасынын 90 %-ә гәдәрини тутур.

Грип вә АРВИ-нин әввәлки епидемија мөвсүмләриндә апарылан пејвәнд кампанијаларынын нәтичәләри сүбут етди ки, пејвәнд грипә гаршы ән тәсирли васитәдир, чүнки бу епидемиоложи мөвсүмдә ән актуал олан вә бу грип вирусунун нөвләринә гаршы горунманы тәмин едән пејвәнд дир.

Әһалини грипдән горумағын әсас вә ән етибарлы јолу һәр ил епидемијанын јајылмасынын башланмасындан 2-3 һәфтә әввәл һәјата кечирилән пејвәнддир. Вахтында апарылан пејвәнд ушагларын вә бөјүкләрин 80-90 фаизидә грип рискинин гаршысыны алыр, пејвәнд олунмуш инсанларда исә хәстәлик даһа јүнкүл, фәсадларын јаранма риски минимал олур. Епидемиоложи рифаһы тәмин етмәк үчүн әһалинин ән азы 60 фаизинин, риск групплары вә мүтәшәккил групларда исә ән азы 75 %-нин пејвәндлә әһатә олунмасы илә тәмин едилә билән сүрү тохунулмазлығынын формалашмасы мүһүм рол ојнајыр.

Пејвәндин бәдәнә дахил едилмәси хәстәлијә сәбәб ола билмәз,лакин горујучу антикорлар истеһсал едәрәк, инфексијаја гаршы мүбаризә апармаг үчүн иммунитет системини стимуллашдырыр. Грипә гаршы пејвәндин еффективлији гыш ајларында гәбул едилә билән бүтүн гејри-спесифик дәрманларла, мәсәлән, иммуномодулјаторлар, витаминләр, һомеопатик дәрманлар, әнәнәви тибб вә с. илә мүгајисә олунмајачаг дәрәчәдә јүксәкдир.

Пејвәнд бүтүн әһали групплары үчүн төвсијә олунур, лакин хүсусилә 6 ајлыг ушаглар, хроники хәстсликләрдән әзијјәт чәкән инсанлар, һамилә гадынлар, һабелә пешә риск групундан олан инсанлар-тибб ишчиләри, мүәллимләр, тәләбәләр, хидмәт вә нәглијјат ишчиләри үчүн көстәрилир.

Грип пејвәнди үчүн бир нечә әкс көстәриш вар. Грип пејвәнди кәскин гыздырма шәраитиндә, хроники хәстәликлирин кәскинләшмәси заманы, бәдәнин јумурта ағына һәссаслығынын артмасы илә (пејвәндин бир һиссәсидирсә) едилмәмәлидир.

Риск групларына, јәни 6 ајлыг ушаглара,о чүмләдән мәктәбәгәдәр тәһсил мүәссисәләринә кедәнләрә, 1-11-чи синиф шакирдләринә хүсуси диггәт јетириләчәк; пешә тәһсили тәшкилатларында вә али тәһсил мүәссисәләриндә тәләбәләр; мүәјјән пешә вә вәзифәләрдә чалышан бөјүкләр (тибб тәшкилатларынын вә тәһсил фәалијјәти илә мәшғул олан тәшкилатларын, тичарәт, нәглијјат, коммунал вә сосиал хидмәт тәшкилатларынын ишчиләри); ротасија әсасында ишләјән шәхсләр, Русија Федерасијасынын дөвләт сәрһәддиндән кечид мәнтәгәләриндә, һүгуг-мүһафизә органларынын вә дөвләт нәзарәти органларынын әмәкдашлары; сосиал хидмәт тәшкилатларынын вә чохфунксијалы мәркәзләрин ишчиләри; дөвләт мүлки вә бәләдијјә гуллугчулары; һамилә гадынлар; 60-јашдан јухары бөјүкләр; һәрби хидмәтә чағырылмалы олан шәхсләр, хроники хәстсликләри олан шәхсләр, о чүмләдән ағчијәр, үрәк-дамар хәстәликләри, пијләнмә хәстәликләри оланлар, ев гушлары илә тәмасда олан зоопаркын ишчиләри, донузчулуг вә гушчулугла мәшғул олан шәхсләр, әһалијә сатылан донузлар, һабелә стасионар сосиал хидмәт тәшкилатларынын континкентләринә.

Пејвәнд бу епидемија мөвсүмүндә ән актуал олан бүтүн нөв грип вирусуна гаршы горунманы тәмин едәчәк

Грипә гаршы пејвәнд олунараг, бәдәнинизи ән тәһлүкәли вирусларын-грип вирусларынын һүчумундан горујурсунуз, лакин һәлә дә инсанлар үчүн даһа аз тәһлүкәли олан, лакин ОРВИ-јә сәбәб ола билән 200-дән чох вирус нөвү вар.

Грип вә АРВИ-нин гаршысынын алынмасында ән јахшы тәсир әһалинин спесифик (пејвәнд) вә гејри-спесифик (дәрманларла тохунулмазлығын стимуллашдырылмасы) горунмасыны, һабелә сағлам һәјат тәрзини әһатә едән интеграсија олунмуш јанашма илә тәмин тәмин едилир. Бу тактика грипп вә кәскин респиратор вирус инфексијаларынын һалларыны әһәмијјәтли дәрәчәдә азалда биләр.

Буна көрә дә, АРВИ вә грипә јолухма һалларынын епидемија артымы дөврүндә гејри-спесифик профилактик тәдбирләрин көрүлмәси төвсијә олунур:

Инсанларын сых олдуғу јерләрдә вә ичтимаи нәглијјатда сәрф олунан вахты азалтмаг;

Инсанларын сыхлыг тәшкил етдији јерләрдә маскадан истифадә етмәк;

Асгырма вә ја өскүрәк кими хәстәлик әламәтләри олан инсанларла јахын тәмасдан чәкинмәк; мүтәмади олараг әлләринизи сабун вә су илә јујун, хүсусилә күчә вә ичтимаи нәглијјатдан сонра бурун бошлуғуну јујун; мүтәмади олараг отағынызы һаваландырын, нәм тәмизләмә апарын вә олдуғунуз отагда һаваны нәмләндирин; С витамини илә зәнкин олан гидалардан даһа чох истифадә един (зоғал,лимон вә с.);

Сарымсаг вә соған әлавә едилмиш јемәкләрә даһа чох үстүнлүк верин;

Һәкимин мәсләһәти илә иммун тохунулмазлығыны артыран дәрманлардан истифадә един.

Аиләдә вә ја чалышдығыныз коллективдә грипә јолухмуш инсанларын олдуғу һалда,профилактик мәгсәдләр үчүн антивирал дәрманлар гәбул етмәјә башлајын (һәкимлә разылашдырылдығы кими, әкс көстәришләри нәзәрә алараг вә дәрмандан истифадә үчүн тәлиматлара ујғун олараг).

Сағлам һәјат тәрзи кечирин,кифајәт гәдәр јуху алын, балансլашдырылмыш пәһриз јемәкләри јејин вә мүнтәзәм олараг мәшг един.

Р.Мусајев
Рус дилиндән тәрчүмә етди: С. Мирһәмидова

Плов фестивалы кечирилди

Һәр көзәллији вә гәдимлији илә көнүлләри фәтһ едән, Дәмиргапы Дәрбәндимиздә сентјабрын 9 - да етногастрономик туризм чәрчивәсиндә милли плов һазырламаг әнәнәләрини горујуб сахламаг кими, мөһтәшәм бир фестивал кечирилиб. Фестивалда Дәрбәндин бир чох ресторанларынын ашпазлары өз мәһарәтләрини көстәрибләр. Пловун һәр нөвүнү нүмајиш едибләр. Дәрбәндә тәшриф бујран туристләр бу көзәллијә һејран олублар. Бу фестивала бир аз да көзәллик гатан Азәрбајҹан Дөвләт Драм Театрынын милли кејимләрдә иштирак едән коллективи олуб. Һәмчинин дә, фестивалын концерт һиссәсиндә, Дәрбәндин танынмыш мүғәнниләринин ифаларында бир - бириндән көзәл маһнылар сәсләнмишдир. Фестивалын апарычылары дәрбәндлиләри мүхтәлиф нөв пловларын һазырланмасында орижинал ресептләр илә таныш едиб, милли хөрәкләрин јаранма тарихиндән данышыб, Дәрбәнд ашпазларынын кулинарија мәһарәтинин көһнә сирләрини бөлүшүбләр.

Азәрбајҹан Дөвләт Драм Театры артистләринин чыхышлары вокал вә хореографик нөмрәләрлә, шәһәримиздә олан гонагларын үрәјинчә олуб. О күн чохлу сајда инсан Дәрбәнд пловунун мүхтәлиф нөвләрини мәмунијјәтлә дадмыш, һәр кәсин хошуна кәлән бајрама көрә ашпазлара вә фестивалын тәшкилатчыларына сәмими тәшәккүрләрини билдирибләр.

М. Сејидов.

РЕДАКСИЈАМЫЗЫН ШАИР ГОНАҒЫ

Гәзетин севимли гонағы

Дүнән, шаир Мәммәдһәсән Бајатлы, " Дәрбәнд" республика гәзетинин гонағы олуб. О, гәзетин һәр сәһифәсини севә - севә охујан охуҹуларындандыр. Өзү дә, јазар адам олдуғу үчүн, гәзетдә јазылан һәр бир мәгаләни изләјир вә охујур. Гәзетин һәр бир нөмрәсини өз архивиндә сахлајыр. Мәммәдһәсән Бајатлы көзәл шеирләр мүәллифидир, онун әдәбијјата бағлылығы лап ушаглыгдандыр. Һәмишә Азәрбајҹан классикләрини охујуб, онларын һәјаты илә марагланыб. Шаирин бу күн өз доғма дилиндә чап олунан, Русијада Азәрбајҹан дилиндә чап олунан јеканә гәзетинә бөјүк севкиси вар. Чүнки, бу гәзет һәр биримизин доғма дилидир. Шаирә Аллаһдан ҹан сағлығы, јарадыҹылыг уғурлары арзулајырыг.

З. Дәрбәндли.

МӘДӘНИ ҺӘЈАТЫМЫЗ

Дәрбәнд туристләрин фикринҹә . . .

Ил боју шәһәримизә туристләрин ахыны давам едир. Сентјабрын 9 - да Дәрбәнд шәһәринин Мәммәдбәјов күчәсиндә «Плов» фестивалы кечирилди.

О күн шәһәримиздә олан туристләр, һамы һәмин мејданда идиләр. Онлардан Шәһәримиз хошунуза кәлирми ? - дејә суал едәндә онлар севинҹәк, «Дәрбәндә биз кәләни, садәҹә онун шәнликләр ичәрисиндә олдуғуну көрдүк. Шәһәрин гәдимлији бир јана, онун мараглы адәт - әнәнәләри дә инсанын көнлүнү охшајыр. Гәдим Гала диварынын көзәллији илә бәзәнмиш Мәммәдбәјов күчәси санки бир башга дүнјаја чеврилиб. Бир - бириндән мараглы милли кејимләр, мусигиләр, бу јерин көзәллијинә, бир аз да көзәллик гатыб. Елә севинирик ки, бу шәһәрә кәлмишик. Бу шәһәри кәздикчә, көрдүкчә адамын јашамағы кәлир». Бир сөзлә бу шәһәр, ону бир дәфә көрәни, өзүнә һејран вә ҹәлб едир. Аллаһ дүнјамызы саламат еләсин, һәмишә белә тојлу - бүсатлы олсун. Туристләр шәһәримиздән ағыз долусу данышдыгҹа, адамын ичиндә бөјүк бир гүрур һисси јаранып. Үрәјиндә дејирсән ки, нә јахшы ки, мән бу гәдим вә мүгәддәс шәһәрин сакинијәм.

М. Сејидов.

ПЕЙСАХ МИШИЕВ
поэт, член СП РФ

Песня: «Улица счастливых людей»

***

Я гуляю по улице:
Счастливых людей.
Все знакомо, родное здесь
С улыбкой в лице.
Мы проводим здесь много
дней,
Ночей. И в конце
Настальгически помня всех
Дербентцев, друзей.
П Р И П Е В:
Ах, как хочется
Верить мне.
И я верю, что всех
Вскором будущем
Встречу тех,
Всех уехавших здесь.
Вскором будущем встречу всех
Наяву! Не во сне!

Я гуляю по улице
Счастливых людей.
Я гуляю счастливый,
Пусть завидуют все.
Кто уехал из города
И вернуться готов.
Прогуляться по улице
Среди близких, друзей.
П Р И П Е В:
Я гуляю по улице:
Счастливых людей.
И встречаюгуляющих,
Много разных гостей,
Отдыхающих в городе
В нашем, Древний Дербент
Всех встречает в объятия,
Долгих жизненных лет.
Приезжайте к нам столько лет,
Сколько жизненных лет.

Я гуляю по улице:
Счастливых людей.
Я один из счастливейших
В мире людей.
Я гуляю и радуюсь
За наших детей.
За счастливое будущее,
Что свершится скорей.
П Р И П Е В :
Я гуляю и верую
В любовь на земле.
Я настолько уверен в ней,
Что живу по сей день.
Я гуляю по улице:
Счастливых людей.
Уверяю, что в будущем
Место будет здесь всем.

Утерянный аттестат Б№3661523 об основном общем образовании, выданный 23.06.2006 году МКОУ «Ерсинская СОШ» на имя Салиховой Алины Абумуслумовны, **считать недействительным.**

Дәрбәнд республика гәзетинин коллективи Нәсировлар аиләсинә онларын әзизи, севимлиси

Мәһбубун

вахтсыз вәфаты мүнасибәтилә дәрин һүзунлә башсағлығы верир.

Аллаһ рәһмәт еләсин, гәбри нурла долсун.

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.һ.МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
һ.һ. КӘРИМОВ
М.М.СЕЈИДОВ
Н.А.ГУЛИЈЕВ
Г.У. ӨМӘРОВ
Б.К. ПИРМӘҺӘММӘДОВ
С. МИРҺӘМИДОВА

Еһм оператору
Ф.С.ҸӘФӘРОВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:
368600, Дағыстан Республикасы, Дәрбәнд шәһәри, Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030, үмуми шөбә 89604204987

«Типографија-М» ММҸ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шәһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүраҹиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: ПА463
Чапа имзаланды: 15.09. 2022.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиф. №